Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng nhà kho Quán Ven Đường

60

Bị cấm lưu hành và tàng trữ trong địa phận Trung-kỳ và Bắc-kỳ

5 su

Thứ Năm
28
tháng hai tây 1929

NĂM KỶ TỴ
THÁNG GIÊNG
Ngày 19

Đuốc Nhà Nam

Xuất bản tại Saigon ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE Nº 10427

GIÁ TIỀN MUA BÁO:

Một năm......	8 $ 00
Sáu tháng.....	5 . 00
Ba tháng......	3 . 00
Mỗi số.......	0 . 05

Mua báo, rao báo và bài lai cảo xin gởi cho ông:
DƯƠNG-VĂN-GIÁO,
Tổng-lý Đ. N. N
72, Lagrandière, SAIGON

TRUNG-HUÊ và ĐÔNG-DƯƠNG

Mấy tuần lỡ nay, ở bên Trung-Huê, chánh-phủ quốc dân Nam-kinh và người thay mặt cho chánh-phủ Pháp đang thương lượng để lập tờ hiệp ước mới. Tuy là người thay mặt hai chánh-phủ nhóm nhau ở xứ ta mà bàn tính, nhưng cái ảnh hưởng của việc lập hiệp ước qua tận bên nước Nam mình, vì chánh-phủ Pháp lập hiệp-ước để cho Đông-Dương và Trung-Huê giao thiệp với nhau theo thể lệ mới. Ngày hôm nay, chánh-phủ Pháp phải phái một vị sứ thần và một ông cựu Thống-đốc Nam-kỳ sang tận Trung-quốc mà bàn tính với chánh-phủ quốc dân.

Gặp buổi khác e cuộc hội nghị có vẻ náo nhiệt hơn. Trung-Huê ngày nay không phải Trung-Huê buổi trước.

Bây giờ các nước liệt cường Âu-Mỹ, buộc lòng phải ngồi chung một bàn, nói lời diệu ngọt với dân Trung-Huê, bởi vì người Tàu mười mấy năm chinh chiến, đã quen tánh cang cường, lướt đạn xông tên đã chai da, đạn mắt; cầm súng đã nhuần tay, nghe tiếng súng đại bác đã quen tai, hơi khói thuốc súng đã đầy phổi, nên chi tự xưng rằng, họ biết bao nhiêu đó thì cũng đủ coi thế mà xem mình bằng người, lời nói của mình cũng không phải không giá trị.

Hiện nay người đại-biểu của hai chánh-phủ lấy lời tao nhã, giọng ngọt bùi mà thương nghị với nhau để lập cho được tờ hiệp-ước.

Bữa 25 Février này, họ nhóm nhau đã 11 lần! Vì sao nhóm nhiều lần quá mà công việc chi cũng chưa xong cả vậy?

Hai vị đại biểu của chánh-phủ Pháp tưởng rằng qua đến Trung-Huê nói chuyện chưa tàn điếu thuốc thì sự đã thành, không dè dân có ông phái viên của tỉnh Vân-Nam, người còn trẻ tuổi, mà tài ba lỗi lạc, thế lực mạnh mẽ, đứng ra cãi lẽ kịch liệt và đòi nhiều khoản khó cho chánh phủ Pháp thuận theo, vì thế mà hôm nay tờ hiệp ước chưa ký, những khoản quan hệ chưa bàn tới, chỉ nói sơ sài về những điều phụ-thuộc mà thôi.

Chúng ta không được hân hạnh ngồi một bàn với người đại biểu hai chánh-phủ đặng nghe họ tính toán các việc có hệ trọng đến quyền lợi dân tộc Việt-Nam mình. Nhưng chúng ta cứ theo điển tín bên Tàu đánh sang và ngồi nhà lóng tai nghe cũng có thể biết được.

Biết rằng dân Trung-Huê đòi lập tòa lãnh-sự ở Đông-Dương; người Trung-Huê không đóng thuế thân cho chánh-phủ Pháp nữa. Chánh-phủ Pháp phải đãi dân Trung-Huê như dân các cường quốc tự chủ tự trị vậy; Dân Trung Huê đến Đông-Dương khỏi phải bị xét tra nghiêm nhặt; bỏ lệ lăn tay, do mình mỗi khi xin giấy thông hành, dân Trung-Huê có đủ quyền thương mãi; dân Trung-Huê tùy luật lệ của Trung-Huê; dân Trung Huê không bị tòa án Pháp xử trị nữa, việc chi có lãnh-sự Trung-Huê điều đình v. v.

Chúng ta nghĩ rằng các điều Trung-Huê đòi đó, chưa chắc chánh-phủ Pháp ưng chịu cả đâu. Nhưng có điều chắc chắn là chánh-phủ Pháp phải nể vì Trung-Huê ngày nay đã thành một nước tự trị mà ưng thuận nhiều khoản.

Nể vì mà ưng thuận, nên chi hai ông sứ thần mới chịu nhọc hơi, khó miệng mà bàn tính 11 lần rồi.

Bình thời chánh-phủ Pháp có cơ hội nên đãi người Trung-Huê như ý họ muốn, song vì không tính trước, không thấy xa, nên đợi đến bây giờ Trung-Huê *đòi* mới phải chịu khó ưng thuận.

Chúng tôi xin vô lễ trách chánh-phủ vụng tính, nên hôm nay chúng tôi phải tốn mấy mươi ngàn đồng bạc về việc lập tờ hiệp-ước. Chúng tôi biết rằng tờ này lập xong, thì chúng dân Việt-Nam cũng không tẻ được đồng xu lời nào, lỗ cho công-nho thì có.

Hai ông sứ-thần đi qua Trung-Huê, ở bên ấy mấy tháng, tiêu xài, ăn uống, đều lấy bạc công-nho Đông-Dương, ông cựu Thống-Đốc Nam-kỳ qua bên ấy, thiết một cái tiệc rất long trọng, để đãi đại-biểu chánh-phủ Trung-Huê trong khi bàn tính, cũng công-nho Đông Dương chịu. Trung-Huê nhứt thống, dân Trung-Huê tự chủ, tự-trị, mà dân Việt-Nam chịu phí tổn. Không biết ngày nào dân chúng tôi được vui sướng thung dung, người Tàu có biếu cho chúng tôi một số bạc để hỉ hạ vài bữa không? Vì việc lập tờ hiệp-ước có quan hệ đến quốc dân Nam-Việt nên chúng tôi có bài này.

Nói chơi vậy thôi, chớ không nên trách chánh-phủ Pháp mà cũng không nên trách chánh phủ Trung-Huê.

Nên dân Annam chịu phí vài ba mươi ngàn đồng bạc mà dân Tàu được nở mặt nở mày, thì mình cũng hoan hỉ như người đau cữ đó chua thấy kẻ khác ăn me mà chảy nước miếng vậy. Dân Trung-Huê với dân Nam-Việt tuy mấy ngàn năm về trước có cái thù hận với nhau, nhưng sau này hai đàng cùng mang một bịnh, thì việc cũ phải bỏ khuây mà lo thuốc than điều trị.

Nay một đàng gặp danh sư cứu khỏi, mình cũng nên mừng giùm vui giùm, để cậy tiến dẫn ông thầy giỏi, chỉ về vị thuốc hay, đặng mình trị bịnh mình.

Người Annam mang bịnh rất ngặt nghèo, mà cũng ráng ngồi dậy ngó chừng coi người bị bịnh bên kia uống vị thuốc chi mà mau lành mạnh. Tỉ vị Annam hạp thuốc Tàu.

Việc ngày sau thì để về ngày sau, hiện thời chúng tôi chúc cho Trung-Huê được thỏa lòng trong vụ lập tờ hiệp-ước mới, và chánh phủ Pháp sẽ vui lòng cho cuộc hội nghị được vuông tròn, khỏi đều chi xít mích, khỏi phải nói lần dài, e hao của chúng dân mà lại tốn công chánh-phủ.

LÊ-TRUNG-NGHĨA.

Bay từ Pháp qua Đông-Dương

Ba bữa rày, nhựt báo ở Saigon nói Le Brix phi công ở Pháp qua Saigon sẽ đến đây chiều thứ 7, té ra không có, chiều chúa nhựt cũng không, chiều thứ hai cũng không, làm cho nhơn dân ở Saigon muốn đi coi việc lạ, tốn công hao của vô ích, mỏi lòng trông đợi.

Phi công Coste mới khởi hành đã bị tổ hư máy, chừng 1 tháng nữa sẽ bay qua Saigon.

Tòa kiểm duyệt

« Lấy sự thật mà nói, từ khi tôi dự vào trường ngôn luận thì chưa có gặp điều chi có thể nói rằng Tòa kiểm duyệt ở đây quá ư hà khắc. »

DIỆP-VĂN-KỲ.
(Trích Thần-Chung số 34)

Lấy sự thật mà nói, từ khi tôi dự vào việc soạn báo *Đuốc Nhà Nam* thì chưa có gặp một số nào khỏi bị Tòa kiểm duyệt bôi một vài câu, một vài đoạn; nhiều khi bôi trọn bài.

DƯƠNG-VĂN-GIÁO.

CUỘC DIỄN THUYẾT BỮA CHÚA NHỰT 24-2-29.

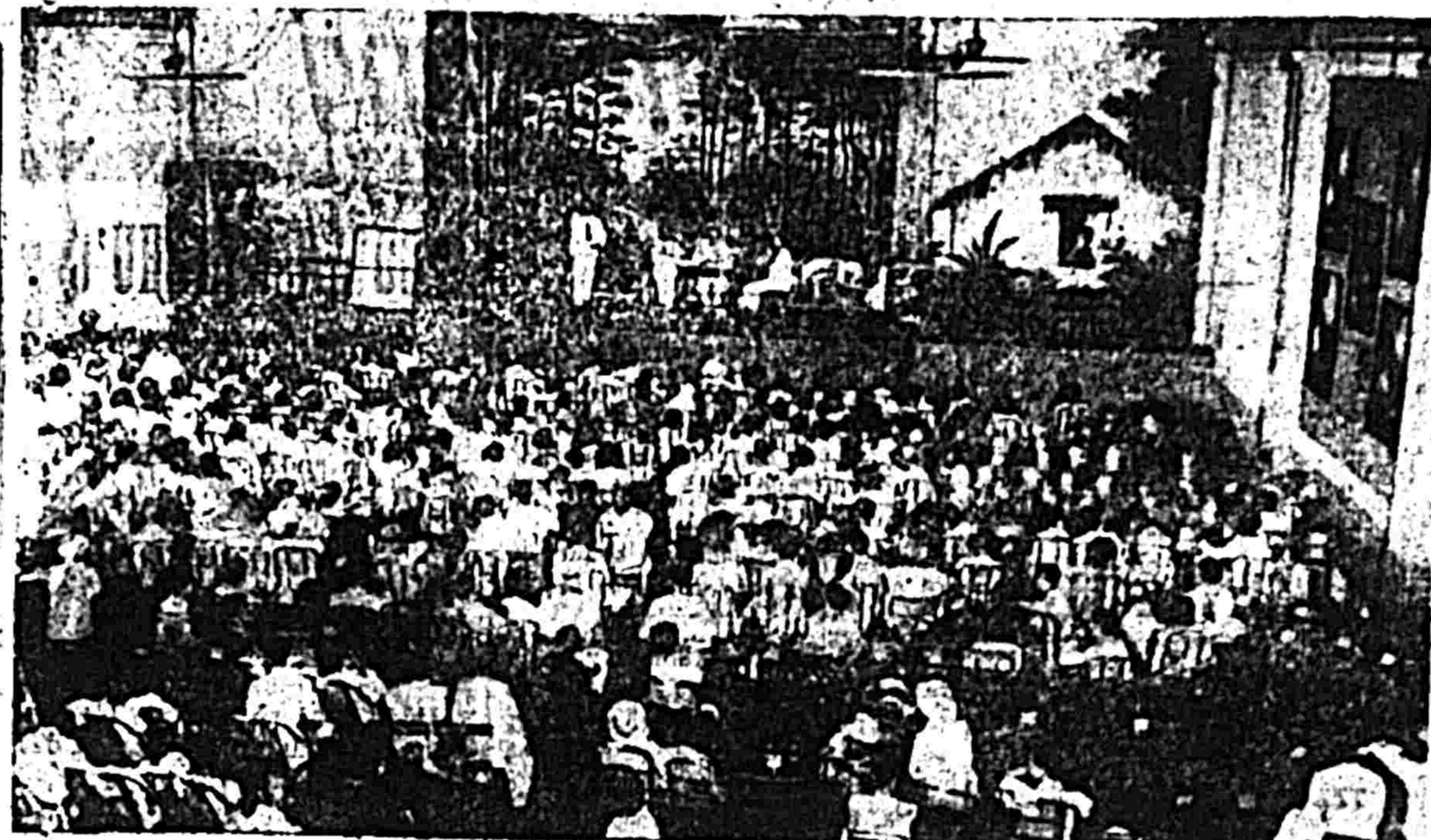

Ảnh chụp khi ông Lê trung-Nghĩa đang diễn thuyết.
Bàn trị sự, từ tả qua hữu: Ông Trị, ông Dương-văn-Giáo, ông Chiêu.

(Ảnh của Khánh-Ký chụp).

Ai giết ông Bazin?

Theo điển tín và thơ riêng cùng nhựt báo Tây Nam ở ngoài Hà-nội gởi vô, thì khi ông Bazin bị bắn, chỉ có hai người Annam đến gần xe hơi của ông, một người đưa thơ và một người bắn. Bắn chết rồi hai người tẩu thoát.

Ông Bazin chết, trong tay còn cầm bức thơ của kẻ sát nhơn. Trong thơ nói những câu gì, ta không rõ được, chỉ thấy các báo chữ tây và đồng nghiệp Thần-Chung đăng câu đầu. Chúng tôi cũng bắt chước đăng theo, cho độc giả Đ. N. N. tường thức, song sở kiểm duyệt báo chương đã hai lần không cho đăng, cho nên chúng tôi phải ép lòng mà để trắng chỗ đó.

Có thể do bức thơ đó mà tìm ra kẻ bắn ông Bazin. Ông ta vốn là một người mộ cu li cho các vườn cao-su Nam-kỳ và các chủ mỏ trong mấy cù-lao thuộc địa Pháp ở Thái-bình-dương. Nghe nói mộ được một tên cu-li thì ông ta ăn huê hồng 15 đồng mỗi năm có thể mộ 4 muôn cu li, có thể lời 60 muôn đồng. Bức thơ đó oán trách ông ta làm cho lao động Annam lìa xứ sở đem thân đến chỗ xa mà chịu nhiều đều cực khổ. Có tờ báo đoán rằng kẻ sát nhơn giả đò viết bức thơ đó cho sở mật thám lầm đường lạc nẻo, chim ăn biển bắc lại tìm biển đông.

Vài bữa sau được tin hai cậu con ông Bạch-thái Bưởi và một người thứ ba là ông Nguyễn ở Hảiphòng bị bắt vì ba người đó khi trước ông Bazin cậy giúp sức đặng mộ cu-li, mà cả ba đều từ chối, nói rằng làm việc đó e khó toàn tánh mạng. Ta nên nhớ rằng dư luận Annam ngoài Bắc kỳ công kích rất kịch liệt việc mộ phu. Annam đồn rằng kẻ mộ phu dùng cách để tiện mà dụ dỗ người, là dùng phương pháp Mẹ mìn, thổi bùa mê thuốc lú cho người ta mất trí khôn một lúc rồi khiến ký giấy giao kèo. Chánh phủ có tuyên bố rằng lời đồn ấy là một lời nói xằng, bởi vì khi nhốt cu li tại Haiphòng để chờ tàu thì có thầy thuốc của nhà nước khán xét. Dầu đích thật, dầu đồn nhảm, thế nào cũng chắc là nhơn dân oán giận kẻ mộ phu lắm lắm. Bởi vậy lời của ba người kia nói với ông Bazin là lời nói thiệt, cho hay trước mà giữ mình, chớ không phải hăm dọa. Nhưng vậy mà lời ngay có thể hại mình, cho nên ba ông đó mới bị bắt. May cả ba ông đều trưng đủ bằng cớ rằng đêm ba mươi Tết không có mặt tại Hà-nội, người khác bắn ông Bazin mà chưa chắc ba ông khỏi hàm oan.

Vì sau quan thẩm án và sở mật thám lại nhớ rằng hôm tháng giêng tây có kêu án một cậu học sanh Annam 18 tuổi, phạt 6 tháng tù treo vì tội làm rối loạn cuộc trị an trong xứ bởi cậu ta có rải truyền đơn phản đối việc mộ phu. Cậu đó tên là Léon Văn-Sanh hay là Lê-văn-Sanh chi đó, có tờ báo nói vậy, tờ khác nói khác. Có chỗ nói là học sanh Nam-kỳ, có chỗ nói là sanh đẻ ngoài Bắc, nhưng có người Nam-kỳ nhận làm con. Xét ra bức thơ đưa cho ông Bazin với truyền đơn của cậu Sanh thiệt là(?) một tuồng chữ. Nhưng có tờ báo nói bức thơ đó do tay 4 người viết: ngày tháng một người đề, thơ một người viết, rồi một người thứ ba sửa và một người thứ tư đề bao. Chữ đề ngày tháng giống chữ cậu Sanh. Cho nên kiếm bắt cậu. Mãi đến bữa mồng tám Tết, cậu về phố hàng đào lúc 3 giờ khuya, lính mật thám mới bắt được cậu mà giải lên phòng quan thẩm án.

Nghe nói cậu Sanh thú nhận, chính tay cậu ta đưa thơ cho ông Bazin, còn người khác bắn, nhưng không khai tên thủ phạm. Có tin sau cũng cho hay rằng cha vợ (hay là cha ghẻ?) của cậu Sanh là ông Nguyễn-tấn-Long, 39 tuổi, bị bắt vì nghi là thủ-phạm. Nghe nói ông này vốn là một người đi mộ phu cho các vườn cao-su Nam-kỳ, có tờ giao kèo phải mộ bao nhiêu cu-li, quá hạn phải đền bồi thiệt hại. Bởi vì ông Bazin mộ tranh nên ông Nguyễn-tấn-Long biểu rể (hay là con ghẻ) viết bức thơ đó, rồi thừa dịp ba mươi tết, ngoài đường vắng vẻ người đi lại, mà ra tay hạ sát ông Bazin.

Ta ở Nam-kỳ nghe vậy hay vậy, biết đâu là thiệt là giả. Nếu quả ông Nguyễn-tấn-Long là một người mộ phu, sao Sanh hồi năm ngoái rải truyền đơn phản đối việc mộ phu? Cách mộ phu của ông Bazin và ông Nguyễn-tấn-Long có khác nhau chăng? Lại còn một điều nữa là máy đánh chữ bày ra lâu lắm, ở Đông-Dương đã thông dụng, sao kẻ sát nhơn lại viết truyền đơn và thơ bằng tay?

Tin trong nước

SAIGON

Xe hơi ghé mua « xăn » bị cháy

Tại đường Norodom, sau lưng nhà thờ có hãng hơi xe Jean Comte, có bán dầu xăn. Chúa-nhựt rồi đây, có cái xe hơi hiệu Dedion Bouton số C 9726 của ông Hagen, ghé lại chỗ bơm xăn mà mua thêm xăn, nhưng anh sốp-phơ không chịu tắc máy, sợ mất công quây, nên khi xăn xuống, bay hơi ra, đụng nhằm khói nóng ở trong sập-măn ra, phựt cháy từ phía cái xe. May thay sốp phơ lẹ tay lấy bình nước tắc lửa xịt vô xe, làm cho lửa tắc, cứu cái xe được, không thì đã bỏ rồi.

Sốp phơ nên cẩn thận, lúc mua xăn đừng hút thuốc, đừng để máy quây.

Cô đào hát tây bạt-tai người viết báo cũng tây

Tối thứ 7 tuần rồi, khi vãng hát tại rạp hát tây, cô Paule France đào nhứt có danh của gánh Eyman ra đứng tại cửa chờ ông Bilewski người đờn đạt tài và lãnh phần bình phẩm hát xướng trong tờ báo Impartial, ông Bilewski vừa bước ra, có cặp tay người vợ theo, cô Paule France vã vào mặt 2 cái, ông Bilewski đỡ được một cái, có vợ ông ấy binh chồng, nhảy lại đánh cô đào Paule France, chưa kịp can

(Xin coi tiếp qua trương thứ ba).

Nghe nói ở Hànội, Hảiphòng, Haidương, Kiếnan, và nhiều tỉnh khác, lính mật thám xét nhà nhiều người. Hiện có 12 người bị bắt. Quan thẩm-án đã tìm ra mối một cái hội kín, đặt tên là Việt-Nam Quốc Dân-đảng, có điều-lệ bìa đỏ, dày 18 trương, trong đó có 7 khoản và một khoản phụ.

Cả một hội kín kết người hay sao mà phải dùng một cậu học sanh 18 tuổi để thi hành một việc lớn lao như vậy? Nói rằng vì quốc sự mà Annam giết ông Bazin, hay là vì việc tranh mộ phu mà hai cha con cậu Sanh giết ông Bazin, đàng nào phải đàng nào quấy?

Hôm trước nghe nói sở mật thám nghi thủ phạm trốn vào Nam-kỳ, đồng bào trong Nam-kỳ không khỏi lo ngại, bởi vì mấy tháng nay nhiều vụ cỏ xen hội kín vào quỉ, mà mỗi lần nói tới hội kín thì cả trăm người bị bắt vô thả ra.

Chẳng qua một vụ đều là một cái nạn dân.

H. V. N

VỀ VIỆC hát xướng của ta

(Tiếp theo)

Trước khi bàn sự lợi hại của cải-lương chúng tôi xin nói rõ cái nguồn cội của điệu hát mới mẻ này, chủ ý để bổ cứu sự học hỏi về sau. Trong L'Opinion năm 1921 ông Paul Lhemic cũng có nói cái nguồn cội của cải lương, nhưng nhiều chỗ rất sai lầm, nên chúng tôi cần phải chữa lại. Theo ông Paul Lhemic thì người bày đầu điệu hát cải lương là ông André Thận. Ấy là sai lầm lắm! Người cha sanh của cải lương là ông TONG-HỮU-ĐỊNH tự là TỊNH-TRAI, người ở làng Tân-giai (Vinhlong), thường kêu là thầy phó mười hai. Ông là một người tức nho trong tỉnh, ông thường chỉ trích chỗ tệ của điệu hát bội, nên ông để ý trù nghĩ cải cách. Kịp đến năm 1918 nhơn dịp quốc trái kỳ thứ tư muốn khêu khích lòng dân ra tiền cho nhà nước vay nữa, nên quan chủ tỉnh khi ấy là ông Gallois Montbrun có mời ông đến mà bàn tính. Gặp phải thời nên ông lãnh mạng trước là giúp nhà-nước cho khôi phục lòng tín dụng của quan chánh Tham-biện, sau là đem cái điệu hát mới của ông bày ra, để dò thử công chúng hoan nghinh thế nào. Ông cậy mấy thầy các sở ở Vinhlong, tập tành mấy hôm, ngày 15 Novembre 1918 khởi diễn tại rạp hát Cầu-Lầu một bổn tuồng tựa là « quốc-trái ». Ngày 15 Novembre 1918 là ngày hát cải lương sanh ra đời vậy.

Tuồng chia làm bốn màng. Hát có nói lối, có hát nam, hát khách, có ngâm, có ca. Có *đờ-co*. Bỏ tất trống chầu, trống chiến, trống trận, hiệu và mã la, để cho đờn hát tương phù. Tuồng này có hát ở Sadec và Vũngliêm nữa. Cái bài luận này chúng tôi sẽ in nguyên văn bổn tuồng « Quốc-trái » để chư độc giả biết cái bổn tuồng cải-lương ra đầu hết.

Ông André Thận lúc này đã có một gánh hát xiếc, thấy tuồng « Quốc-trái » công chúng rất hoan nghinh nên cố mướn cho được cô ba ĐỊNH là đào nhứt của bạn hát quốc-trái, đem xuống Soctrăng nhái sơ lại bổn tuồng ấy, như vậy mà thiên hạ ùng ùng kéo nhau đến coi điệu hát mới rất đông, nên ông André Thận thủ lợi rất nhiều. Nhái sơ lại rồi lại thêm bớt mới có lớp « *tô ve bỏ chủ nhà* » lấy làm bất nhã để cho ông Paul Lhemic trách cứ đó!

Sau bạn ông André Thận sang qua Mỹtho hát, thầy năm Tú thấy mới lạ, nên ra tiền nhiều bắt quách một cô đào nhứt của ông, làm bạn của ông phải rã. Thầy năm Tú lập ra một gánh, rước ông Trương-duy-Toản về làm thầy tuồng.

Ông Trương-duy-Toản là người ở Vinhlong trước khi có lui tới nhà thầy phó mười hai trong lúc tập tuồng Quốc-trái, nên thầy năm Tú rước ông mà dùng thì đụng phải người. Ông Trương đối với Cải-lương có đại công. Một tay ông chỉnh đốn và sắp đặt được có 18 lối riêng, thành ra một điệu hát riêng không còn dính dấp gì với hát bội nữa. Nói đây là chưa cái phương diện văn chương, chỉ nói công lao mà thôi. Từ đó trở đi, cải-lương là cuộc mua vui người ta ưa hơn hát bội, mà hát bội tự đó cũng mất gần hết giá trị xưa, chỉ còn hát nơi đình nơi miễu thì người ta đi coi một đông mà thôi. Lập gánh cải-lương đắc lợi lắm, nên sau thầy năm Tú, bạn hát cải-lương đua nhau lập ra.

Trong bước đầu của cải-lương thì hát ròng *tuồng đồ* là tuồng thế theo thế tình ngày nay để hoặc bao biếm, hoặc tặng khen lên, chớ không rút ở truyện sử Tàu nữa. Thế là hay cho vận nước, về sau có thể hi vọng kết quả phi thường.

NGUYỄN-ANH-PHONG.

Còn nữa

Chúng tôi rất hân hạnh mà cho chư tôn độc giả hay rằng: Kể từ đây Đ.N.N. dành để khoản báo nầy dặng chỉ vẽ cho đồng bào chưa tinh tường pháp luật.

Ong Dương-văn-Giáo (là luật khoa, chánh trị kinh tế khoa tiến sĩ và hình-luật đại học thủ khoa) sẽ hết lòng sốt sắng chỉ bảo không lấy tiền.

Xin quí độc giả mỗi khi có việc gì bức trắc cứ viết giấy nói cho rành công cuộc, hoặc đến toà soạn của bổn báo mà thuật rõ thì sẽ được vừa ý.

Nước đá sụt giá

Bởi nhờ có hãng S. I. C. A. nấu ra thứ nước đá mới hiệu Cristal mà ta được ít tốn vài ba su, vì lúng nầy trời nắng, có mấy ai không dùng nước đá. Món nước đá là vật người Annam ta không dùng được, mà bởi từ ngày ta dùng rượu tây và bắt chước người tây mà dùng, thêm một thói quen, tốn thêm.

Nếu bỏ được thì cũng nên bỏ. Nhưng mà hồi kia nước đá 5 su một kilo, mà chưa bỏ được huống chi hồi nầy nước đá còn 2 su một kilô sao lại bỏ đành. (chờ ngày nào bỏ được các thứ rượu tây rồi bỏ luôn nước đá tiện hơn).

Ấy vậy quyền dùng nước đá cũng là không dùng là quyền của chúng ta.

Chúng ta nên dùng nước đá 2 su của hãng cũ hay là mua nước đá hai su của hãng S.I.C.A.?

Hãng cũ đã bán năm su, mấy năm rồi vì «*Một mình một chợ*», nhờ ta chịu mua mắt được lợi nhiều nay dầu cho không, một vài tháng không hại.

Nay chịu sụt, gạt ta mà hại hãng mới đặng giữ quyền «*Một mình một chợ*». Hại được hãng mới bị lỗ mà dẹp đi rồi hãng cũ có giữ giá 2 su nữa không? Chắc không.

Nếu không giữ giá 2 su thì lại tăng giá cũ hoặc tăng lên 6, 7 su tự do.

Mua giúp nước đá của hãng S. I. C. A. là mình đáp nghĩa, nhờ đó mua rẻ đặng phân nửa.

Nên nguyện cho hãng S. I. C. A. bền vững lâu dài cho khỏi mua mắt ngà, sau vì hãng S.I.C.A. cứ y giá 2 su cho đến cùng, vì đã tính trước rằng giá 2 su đã có lợi được, nên nên không chịu bán đồng giá 5 su như hãng cũ.

Đây là bổn báo luận lẽ chánh về phận sự người mua, chớ chưa binh hãng nào hay là phụ hãng nào.

Theo lời luận của Bổn-báo đây khỏi thất khỏi hại cả 3 đàng.

1· Người mua được ít tốn hơn mà được nước đá trong sạch và khỏi lo ngày sau phải mua mắt.

2 Hãng cũ không thiệt hại: bạn hàng quen hãy còn: và không lỗ, vì có lợi trước.

3· Hãng S. I. C. A. nhờ nước đá trong sạch, cũng bán 2 su mà có người mua nhiều, tuy mới mà chịu bán 2 su thì rõ là đủ sức tranh với hãng cũ.

CHUYỆN ÂU CHÂU

Vì bằng cuộc hội đàm ngày 2-12-28 của người Việt-Nam cư ngụ Pháp quốc

Nhơn có giấy mời của mấy vị học sanh, bữa đó 187 người Việt-Nam nhóm tại nhà số 3, đường Soufflot, trong đô thành Paris.

Hai giờ rưỡi chiều khai hội. Ông Lý-bình-HUÊ, luật khoa học sanh, thay mặt cho mấy người tổ chức, đứng dậy xin cử tọa công cử ông Trần-văn-THẠCH, Pháp văn học sanh, chủ tịch cuộc nhóm nầy. Hết hãy đều ưng thuận

Viên chủ tịch tiếc rằng có mời ông Trần-văn-ĐỐC đến giải cho anh em nghe tại làm sao ông đọc bài diễn văn khi làm lễ đặt viên đá thứ nhứt xây nền nhà của học sanh Annam tại Đại học đường Paris mà ông Trần-văn ĐỐC không đến, rồi đọc các giấy tờ có ảnh hưởng về cuộc hội đàm nầy (thơ của ông Louis Bùi QUANG; bài diễn văn của viên hội trưởng hội học sanh Annam, thơ không niêm của 2 ông Huỳnh-văn-PHƯƠNG và Phan-văn-CHÁNH gởi cho hội viên hội học sanh Annam và đăng trong nhựt báo của học sanh Annam; bài của ông Huỳnh-minh-Trí ấn hành trong tạp chí Nước Annam ngày mai (L'Annam de demain); bài của ông Pierre Mille ấn hành trong báo La Dépêche colonlale ngày 15-11-28).

Thính giả nghe quí ông Huỳnh-văn-PHƯƠNG, Phan-văn-CHÁNH, Nguyễn-văn-TẠO, Lê-bá-LANG, Liêu-sanh-TRẦN, Trịnh-hưng-NGẪU. TOÀN, Nguyễn-la-CHÂN, Diệp-văn-VANG, Tạ-thu-CHÂU, Ngô-văn-MINH, và cô Charlotte Rudelkiol diễn thuyết, rồi đồng bỏ thăm cọng biểu đồng tình đặt tờ tuyên bố sau đây:

TỜ TUYÊN BỐ CỦA HỌC SANH ANNAM CƯ NGỤ PHÁP QUỐC

Ông Pierre Mille có viết trong báo «La Dépêche Colonlale» xuất bản ngày 15-11-28 một bài xã thuyết nài xin dư luận Pháp trừng phạt cử chỉ của 2 vị đồng bào ta là quí ông Huỳnh-văn-PHƯƠNG và Phan-văn-Chánh vì 2 ông nầy có đăng trong báo của học sanh Annam một bài mời các hội viên hội học sanh Đông-Dương xét xử hành động của viên hội trưởng Trần-văn-ĐỐC.

Số là nhơn dịp lễ đặt viên đá thứ nhứt cất nhà cho học sanh Annam ngày 11-7-28, ông Trần-văn-ĐỐC, nhơn danh toàn thể học sanh Việt-Nam, đọc trước mặt các quan thượng thơ Pháp và ấu hoàng Nam-Việt, một bài diễn văn mà không hỏi trước ý kiến của ban trị sự hội học sanh và mấy vị học sanh không có tên trong hội đó.

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

lại còn phạm qui tắc của hội học sanh cấm hội viên không được nhơn danh hội đó mà bàn quốc sự

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Chúng ta dầu xử cái cử chỉ ấy nghiêm khắc đến thế nào cũng không quá đáng, và chúng ta xin cọng biểu đồng tình với người viết bài mà báo La Dépêche Colonlale phản đối đó.

Chúng ta nhơn dịp nầy xin tuyên bố cái lòng yêu mến xứ sở ta

và tỏ rằng mục đích sự học hành của chúng ta là để nhơn danh công lý và quốc thể

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Chúng ta lấy làm hân hạnh mà được thấy anh em lao động Annam hiệp với chúng ta đặng tỏ bày sở kiến.

BÀI ĐÀM

Quan pháp bắt vị thần

Một bữa kia nơi vườn bách-thú có một người cỡi xe máy đi vô tới chỗ cấm mà không xuống xe. Có cậu Vàng ngồi nơi ghế (banc) đi lại hỏi: Chỗ nầy cấm sao mầy không xuống xe? Thôi đi.(Dẫn về làm giấy phạt đa).

Anh kia xuống xe rồi nói, ủa anh Bảy gát đây mà tôi không hay chớ. Bởi tôi không biết nên lầm lỗi một lần, xin anh tha tôi một lần thứ nhứt

Vàng — Được đâu, quan pháp bắt vị thần, quen thì quen chớ phần trách nhậm của tôi thì tôi làm, mầy người đặng có khi lính mà lầm, tưởng đâu lính không có cái quyền lớn lắm sao?

Giây phút có một người tây cũng cỡi xe máy đi ngang đó.

Vàng — mới đứng dậy nói; ê dét xăn măn xừ, nói thì mặc cậu nói, người tây cũng cứ việc đi luôn.

Phen — chạy lại nói: sao cậu không bắt nó?

Vàng — Thôi tha nó một lần thứ nhứt.

Phen — Hồi nãy tôi nghe cậu nói quan pháp bắt vị thần, gì đó mà?

Vàng — Mầy không biết thằng hồi nãy Annam mà lại quen với tao, nên tao phạt nó, là bắt vị thần. Còn bây giờ ông tây lại không quen thì tao tha ổng, có hại gì? Ấy là quan pháp bắt vị thần, chớ phải bắt vị vô thần sao?

Mầy biết chưa?

N. TIRMATG.

Đuốc Nhà Nam sẽ có máy thâu tin bằng giây thép gió của vạn quốc đánh lại

Bổn báo cho độc giả hay rằng, Đ. N. N. mới xuất bản 4 tháng mà cũng rán sắp đặt cho vừa lòng đồng bào, nên nay đã có đặt máy giây thép gió để thâu tin tức mới lạ ở hoàn cầu đánh lại.

Trong đôi ba bữa đây, bổn báo sẽ khai trương cái sở thông tin mới và đăng tin lạ cho đồng bào xem.

Ở Đông-Dương chưa có nhà báo Annam nào có máy vô tuyến điện để thông tin. Trung-Lập và Công-Luận có nhưng mà là báo của tây.

VIỆC NƯỚC TÀU

Chánh sách Tô-nga tiến hành ở bên phương Đông

Do chủ nghĩa tư bổn mà thẳng tới chủ nghĩa xã-hội, đặc điểm của coi nghĩa xã-hội cốt lập thành ra hội quốc tế, hợp cả thế giới lại làm một nhà. Cái mục đích chánh trị xã-hội của Hiệp-hội-giải-phóng Đông-phương-dân-tộc cốt lấy của cải trên đất hoặc dưới đất trong tay Chánh-phủ tư-bổn và các nhà giàu, giao lại cho toàn thể quốc dân trong nước. Còn những phương phép giao của cải cho quốc dân, phải theo tình thế trong nước mà định.

9· Chánh sách kinh tế của Hiệp hội-giải-phóng-dân-tộc Đông-phương lấy hội Đệ-tam-quốc-tế làm nơi căn cứ, cầu cho nghề nghiệp nông-công các nước hậu tiến càng ngày càng thêm phát triển. Cho nên Hiệp-hội-giải-phóng-dân-tộc. Đông-phương không dùng cái khẩu hiệu phản động «đất Á châu là của người Á châu», chỉ dùng cái phương Pháp tự do giao thông mà thôi. Người nước nào dùng phương Pháp văn minh mở mang tài sản cho châu Á, thì hội quốc-tế vui lòng mời vô.

10 Cách mở mang tài sản Đông-phương, không theo những phương Pháp của các nước Đế-quốc, buộc dân châu-Á phải vô cái dòng thực dân. Hiệp-hội-giải-phóng-dân-tộc Đông-phương thừa nhận về việc tự do cạnh tranh, khiến cho những người tư-bổn lớn lao và nghề nghiệp tinh xảo đặng mở mang điều hay điều giỏi của mình. Theo phương phép ấy mở mang tài sản, song bọn thợ thuyền làm công đủ ăn là vừa, không cần lời lãi làm chi.

Chánh sách kinh tế các nước phương Đông, sánh với chủ nghĩa xã-hội phương Tây, vẫn có nhiều điều quan hệ khác nhau, song đã có nước Nga là một nước xã-hội-chủ nghĩa tiên phong đã sẵng lòng công chánh, không lo lấn hiếp của ai. Vậy muốn cho đông tây giao dịch tiện lợi, và tài sản các nước phát đạt cho mau, Hội-giải-phóng-dân-tộc-Đông-phương thừa nhận cho ba hạng tư-bổn, kỹ-thuật và lao-động đều được tự-do cạnh tranh, song phản đối về việc tự tiện bán cấm và cướp giựt ấn hiếp.

3· Phương Pháp hành động hiện thời

11· Muốn sắp đặt ngoại giao nội chánh ở Đông-phương, phải lựa dùng các phương Pháp cách mạng, do một cơ quan cách mạng tuyên cáo thi hành cho mau.

12· Các nước Đông-phương nhờ cậy tư bổn nước ngoài hay là sức lực nước ngoài, hoặc mắc quốc trái, hoặc là binh phí chưa thường, thì tìm cách mà thủ tiêu đi. Phàm tiền bạc dùng để áp bức Đông-phương, không nên bắt Đông-phương bồi thường. Những đồ hung khí mà dân tộc Đông phương đặt ra, để tự hành hạ lấy mình, cũng không nên thường tiền lại nữa.

13· Phàm những đường sắt và các công cuộc giao thông như bưu-chánh, điện báo vân vân, do tư bổn ngoại quốc lập ra, đều tuyên cáo cho làm của chúng quốc dân cả.

14· Nhứt thiết quyền lợi ngoại quốc ở đất Á-châu đều bỏ hết cả.

Vô lực chủ nghĩa của quan binh ngoại quốc và binh lính bổn quốc đều triệt bỏ cả, binh lính bổn quốc cũng giải tán đi, bọn quan binh tộc ác của ngoại quốc thì đuổi ra khỏi ngoại đất châu cả. Bọn lính thuê đã bỏ hết rồi, phải đặt một thứ nghĩa binh, để phòng giữ nước nhà.

Còn nữa

Tám viên đại-biểu

Của tổng-chi-bộ đảng «quốc dân» ở bên ta, đã đáp chuyến tàu André-Lebon qua Thượng-hải.

Ngày nhóm toàn quốc đại biểu đại hội kỳ thứ ba của đảng Quốc-dân Trung huê, đã quyết định vào bữa 15 Mars 1929 thì khai mạc. Cho nên tổng chi bộ của đảng quốc dân ở bên ta, đã do theo số đảng viên được bầu cử 8 viên Đại biểu sang dự hội bên chánh quốc, và đã tháp tùng chuyến tàu André Lebon qua Thượng hải hồi 1 giờ rưỡi khuya ngày 22 Février.

Vậy Bổn báo xin kể hết quí danh của 8 viên đại biểu ấy cho độc giả rõ, và nhơn dịp cầu chúc cho tám ông: thuận buồm xuôi gió, đi đến nơi về đến chốn!

Tám vị ấy là:

Quí ông:

Hoàng-trọng-Du ở Sốc-trăng.
Lương-tắc-Dân ở Bêntre.
Trần-triệu-Kỳ ở Saigon.
Trương quốc-Oai ở Bạcliêu.
Đặng-học-Như ở Chợlớn.
Huỳnh-tăng-Kỳ ở PnomPenh.
Trần-Đào ở Longxuyên.
Trương-giản-Khanh ở Bêntre.

B. B.

THƠ TÍN

Xin ông Diệp-văn-Kỳ ghé mắt

NĂM MỚI NÓI CHUYỆN MỚI

Từ hôm cữ ông xã tây đến nay, trước hết ông Diệp-văn-Kỳ đã lời kích bác ông Nguyễn-phan-Long, song ông Nguyễn-phan-Long, viết vào Báo *Đuốc-Nhà-Nam*, mà thuật rõ câu chuyện của ông và ông Lê-quang-Liêm trong mấy số báo qua rồi, thì độc giả tờ *Thần-Chung* trông mong cho ông Diệp-văn-Kỳ trả lời lại cho rõ ai phải ai quấy, mà trông hoài không thấy, nên tôi viết ra bài nầy cầu xin Văn-khoa Cử-nhơn (?) là ông Diệp-văn-Kỳ, nếu ông là người đường đường chánh chánh, xin ông trích mấy bài đăng trong báo *Đuốc Nhà Nam* tháng rồi đó, đăng vào báo ông, rồi ông đối lại coi sao cho biết, nếu bài của tôi đăng ra rồi mà trong 24 giờ đồng hồ mà không thấy báo ông trả lời, thì chắc ông là một người nghe càng viết bướng, làm cho xít mích đồng bào rã rời đoàn thể, chớ chẳng phải là chánh nhơn quân tử vậy.

Vì thấy trong báo Thần-Chung của ông nói cho ông Long và ông Bảy hai người giận nhau, không để đọc báo Đuốc Nhà Nam lại nói khác, mà ông lại nín bặt đi, có phải ông muốn gây sự quấy cho người ta không?

Ông là người thường xưng là Văn-khoa cử nhơn (?), sao ông không rõ câu: «Sanh sự sự sanh»?

Hay là ông nói làm như vậy cho thiên hạ cho ông là giỏi, vì người ta không đọc Đuốc Nhà Nam rồi có biết đâu là phải? xin ông nhậm lời ngu của tôi mà trích mấy bài ở báo Đ.N N. mà đăng vào Thần-Chung xem chơi, rất mong mỏi thay.

TRẦN-CHÁNH-TÂM
Sadec (Ville)

THẤY SAO NÓI VẬY

ĐI «COI» DIỄN THUYẾT

Hôm sáng chúa nhựt 24-2-29 thấy rải giấy nói ông Trần-văn-Trí với ông Lê-trung-Nghĩa diễn thuyết về quyền thế của nghị-viên Quản hạt và nghị viên thành phố ở Nam-kỳ, mình muốn đi coi.

Người ta thì đi nghe, chớ còn mình thì đi coi, bởi vì mình có tật không ngồi yên mà nghe trên 15 phút đồng hồ được, và có lẽ câu chuyện hai ông sửa soạn nói đó, mình đã có đọc trong nhựt báo nhiều lần rồi.

Trước hết coi đồng bào đến nghe có đông cùng chăng. Mình thấy cũng gần chật hết ghế, lại còn có người đứng hai bên và đàng gần cửa.

Rồi mình coi cho biết những ai đến đó. Ốm hơn hết là hai ông sắp đặt cuộc hội đàm nầy. Kể luôn ông Francois Sự là người có lên diễn đàn bữa đó, có lẽ cả ba cân chung lại không nặng bằng ông cò sở mật thám ngồi hàng ghế đầu để giữ trật tự.

Thính giả cũng thấy như mình vậy, nên khi ông Dương-văn-Giáo hỏi đồng bào có bằng lòng nghe ông Diệp-văn Kỳ và ông Trần-văn-Khá diễn thuyết cùng chăng, thì ai nấy đều đưa tay tỏ dấu ưng thuận, bởi vì coi bộ hai ông nầy cân nặng hơn.

Phải chi ông Giáo điều đình với ông cò xong, thì mình được cái hân hạnh thấy ông Kỳ và ông Khá lên diễn đàn. Rồi mình sẽ so sánh, không so sánh hay dở chi hết, mình coi, chớ có nghe đâu, mà biết hay dở? Chớ so sánh gì?

Con mắt mình thấy ông Kỳ bữa đó sắc mặt trắng hơn mọi khi, còn ông Khá đỏ hơn mọi khi. Đem hai ông nầy mà sắp lại gần với nhau, chắc là coi ngộ lắm. Phải hay không, hỡi đồng bào?

Mình thấy nhiều chuyện nên để ý lắm. Diễn giả không có đem vợ theo, và trong bọn người đến nghe mình cũng chẳng thấy một bà một cô nào hết. Hay là trời xui khiến đờn bà Annam không ham làm bà hội đồng? Mọi khi diễn thuyết ít ra cũng có 2 người đờn bà ngồi gần diễn giả kia, chớ còn bận nầy thiệt là không ngờ.

Mình thấy có một lúc thính giả xầm xì. Sau hỏi ra mới biết cử tọa phàn nàn ông Francois Sự. Cuộc diễn thuyết của người ta tổ chức, giấy mời người ta xuất tiền ra in và rải, rạp hát người ta mướn, đặng làm gì? Đặng bàn tính việc chung. Cớ sao ông Francois Sự lên sân khấu tuyên bố rằng từ khi ông đắc cử nghị viên phòng thương mãi ông chưa có cử hội giáp mặt với cử tri, nay nhơn dịp nầy ông xin ngỏ vài lời cám ơn những người đã bỏ thăm cho ông? Nhưng, lời ông nói đó là việc chung hay là riêng? Ông có chịu một phần phí tổn tổ chức cuộc nầy chăng?

Công chúng lại còn lấy làm lạ vì một duyên cớ khác nữa. Số là theo lời ông cò thì duy có hai ông Trí và Nghĩa được phép diễn thuyết vì hai ông có biên tên trước, cho nên ông Kỳ và ông Khá mới không được lên diễn đàn. Vậy sao ông Francois Sự không có biên tên trước, mà được phép diễn thuyết? Mình thấy ông Sự ngồi xa ông cò, chớ có ngồi gần đâu mà phao rằng điều đình riêng?

Lúc ra khỏi cửa, mình thấy ông Trí nói chuyện với ông Kỳ vài câu, không biết nói những gì, duy thấy ông Trí lấy tay chỉ cái xe Hốt-kít mui kiếng của ông Kỳ, rồi lại chỉ xuống bộ dò của ông ta, đoạn mở máy cho bộ dò thọt riết lại nhà hàng uống nước đá

Ấy là những điều trông thấy trong cuộc diễn thuyết nầy. Thấy sao nói vậy, tôi xin thề rằng không thêm không bớt.

ĐỊCH-VĂN-CHUỐI

Vạn-quốc Tiết-kiệm-hội
(Vạn-quốc trữ súc Hội)
HỘI NẶC DANH PHÁP ĐỂ HIỆP VỐN
Tư bổn của hội 65.000 lượng (1/4 đồng rồi)
2.000.000 quan phật lăng (1/4 đồng rồi)
QUẢN-LÝ CÕI ĐÔNG-PHÁP
25, đường Gaynemer-Saigon, 25
Téléphone, 571
HỒI CÁC VÉ TIẾT-KIỆM LẠI

XỔ SỐ LẦN THỨ MƯỜI SÁU
Ngày 28 Janvier 1929:
Série n· 1521 được ra.
Vé Tiết-Kiệm số 1021, được hồi lại theo như giá tư bổn mình đã
Một ngàn đồng
Vé ấy của ông Frax-Man ở tại Soctrăng

Xổ số kỳ tới nhằm ngày thứ năm 28 Février 1929, 3 giờ chiều
Tại phòng làm việc của hội 25 đường Gaynemer, Saigon

Ai muốn lấy vé Tiết-Kiệm của hội lại tại mấy người Courtiers hay là Agent của hội, hoặc đến phòng văn Quản-lý Đông-Pháp số 25 đường Gaynemer, Saigon.

Có một cuốn sổ các nghĩa rành, gởi cho người nào hỏi

Garage Tú-Hữu
N· 88, rue Legrand de la Liraye, 88 — Saigon

Hãng Tú-Hữu sửa xe hơi đủ thứ máy Bán đồ phụ-tùng và sơn xe hơi. Công việc làm kỹ lưỡng. Giá rẻ. Thợ máy thiện nghệ.

Hãng lập trường dạy chauffeurs và dạy học máy. Lãnh soát đến thi đậu có bằng cấp

Xin đồng-bào chiếu cố

Nguyễn-đình-TRI,
Nguyễn-minh-CHIẾU
và công ty.

Ai mà tôn trọng thân minh,
Nên đến Khánh-Ký chụp hình tráng men,
Đủ màu xanh, đỏ, vàng, đen,
Lại thêm màu sắc chân [illegible] không phai.
Và hình rọi lớn rất tài,
Giá giảm theo ý ai ai cũng vừa
Hình kiểu thì gởi thơ đưa,
Dặn dò ý muốn cho vừa lòng minh.
Khi rồi gởi trả phân minh.
Do nhà giây thép lãnh hình giao ngân.
Hình rất tinh thần.

HÌNH TRÁNG MEN

6×9 đằng sau có kiến.	2$00	1$20
13×18. . . .	3 50	2 50
18×24. . . .	6 00	3 80

B. M. — Làm các màu thì thêm 30 xu.

HÌNH RỌI LỚN

Cỡ 30×40 màu đen . . .	5$50	7$00	8$50
màu nâu không phai	7 00	8 50	9 50
50×60 màu đen . . .	9 00	12 00	15 00
màu nâu không phai	12 00	15 00	17 00
60×100 màu đen. . .	57 00	21 00	25 00
màu nâu không phai	24 00	27 00	30 00

PHOTO KHÁNH-KÝ.
64, Boulevard Bonnard — SAIGON.

Y-sanh TRẦN-VĂN-NU

Y-KHOA TẤN-SĨ

TỐT-NGHIỆP TRƯỜNG ĐẠI HỌC PARIS

Chuyên trị đủ các chứng bịnh

Tiếp khách và khám bịnh

12, Boulevard Galliéni — CANTHO
(Ở trước bia kỷ niệm)

Ông Trần là một tay quốc thủ.
Xin mời đồng bào hữu bịnh đến cho ông điều trị.

Việt-Nam Ngân-Hàng

Công-ty hữu hạng vốn 250.0000 đồng bạc
54, Rue Pellerin — SAIGON

Dây-thép nói số 748. Tên dây-thép : *CRÉDITANA* Saigon.

— Nhận lãnh tiền gởi không hạn -kỳ kêu là *« Comptes Courants de cheques »* bằng *bạc Đông-Pháp* hay là *tiền Langsa*, sanh lời 4 phần trăm (4 %) mỗi năm.

— Nhận lãnh tiền gởi vô sổ «TIẾT-KIỆM» bằng bạc Đông-Pháp hay là tiền quan *Langsa*, sanh lời đặng 5 phần trăm (5 %) mỗi năm. Sổ ấy để cho người tiện tặng. Rút ra khỏi phải cho hay trước và chờ đợi lâu. Gởi vô bao nhiêu cũng nhận.

— Nhận lãnh tiền gởi có hạng-kỳ kêu là *« Depôts Fixes »* cho lời 6 phần trăm (6 %) mỗi năm nếu gởi một năm trọn. Khi hữu-sự xin rút ra trước hạng-kỳ cũng đặng, nhưng mà tiền lời lãnh 4 phần trăm (4 %) mỗi năm cũng như hạng-kỳ vậy.

Mua bán ngân phiếu (chèque) và lãnh gởi tiền qua Đại-Pháp theo tàu thơ hay là bằng dây thép.

Lãnh trả bạc thang cho học sanh Annam đương du học bên tây

— Cho vay ở ngoại-quốc và hàng hóa nhập cảng

— Cho vay có người chắc chắn đứng bảo lãnh và có đồ bảo chứng hiện tại tứ.

— Công-ty VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG sẵng lòng chỉ cho đồng bào biết rõ về công việc nhà ngân-hàng hay là hàng buôn

Quí ông :
Huỳnh-đình-Khiêm, *Phủ-hàm, ở Gòcông, Danh-dự Hội-trưởng*.
Trần-trinh-Trạch, *Ngũ-đẳng bội-tinh, Hội-đồng Hội-nghị-tư, ở Bạcliêu, Chánh Hội trưởng*
Nguyễn-văn-Của, *Ngũ-đẳng bội-tinh Chủ nhà-in, ở Saigon, Phó Hội-trưởng*.
Nguyễn-tấn-Văn, *Nghiệp-chủ ở Saigon, Quản-lý Hành-sự*

Thượng-đẳng dược-phòng

SOLIRÈNE

Ở NGAN NHÀ HÁT TÂY

PHÒNG RIÊNG ĐỂ THỬ NGHỀ THEO CÁCH HÓA HỌC

Thuốc bào chế sẵn
Trừ các vị thuốc-đồ-vật hóa học

LÃNH ĐẶT ĐỂ PHÒNG HÓA HỌC

Có đủ đồ khí nghề về việc mổ xẻ
Đồ để cho những người có tật dùng

Sự riêng để chế thuốc theo toa quan thầy lúc gấp rút trong buổi trưa và nửa đêm khuya khoắt

BÁN THUỐC TRONG LỤC TỈNH
KHÔNG TÍNH TIỀN GỞI

Làm kiến con mắt theo cách y-khoa

BÁN ĐỦ ĐỒ DÙNG TRONG VIỆC CHỮA RĂNG

Đồ nghề về việc chụp hình — Dầu thơm đủ thứ

Làm đại lý cho hãng « *KODAK* »

Tin trong nước

(Tiếp theo)

ra, kể cả ông Llot người làm việc với chánh-phủ, bỉnh cô Paule France nhảy lại đánh ông Bilewski, và chưởi rủa thô tục. Việc xảy ra trước mắt công chúng đang lúc ra khỏi nhà hát, ai nấy đều bất bình, lại can 2 đàng ra. Hỏi lại mới biết vì ông Bilewski bình phẩm cô hơi gắt, cô Paule France xấu hổ đánh trả thù.

CHOLON

Chế dầu lửa mà thiêu minh

Tên Lê-văn-Du, 17 tuổi, ở đường Phú-Định, đau bịnh cùi đã lâu, lở lói thân thể, thúi hôi, dơ dáy quá, mà thuốc uống không lành, ai cũng lánh xa. Tên Du đau đớn buồn rầu nghĩ lại sống đời cũng không ích chi cho ai mà thêm lây bịnh ngặt cho người lân cận, nghĩ suy cùng trí, rồi lấy dầu để thắp đèn, chế từ đầu tới chơn, tẩm cho ướt áo quần rồi quẹt lửa châm vào mình. Bỗng chút tên Du như hóa ra một ngọn đuốc biết đi. Lửa cháy phừng phừng, Du chạy qua chạy lại vài vòng, rồi té xuống đất. Người ta dập lửa cho tắt rồi đem Du đi nhà thương, nhưng cứu không kịp, Du phải chết.

THUDAUMOT

Một người lính tây bị khách trú giết chăng

Tối Chúa nhựt có bọn múa lân ở Cholon lên Thudaumot múa đêm rằm, có đánh lộn với một người đội sấp đá tây tên là Horellou, anh đội nầy thắng bọn múa lân 5 người, tối lại nhà hàng ăn cơm rồi nói với hai anh đội khác rằng anh ta ăn rồi đi về trại ngủ. Chắc là anh đội nầy say, nên mới gây sự đánh lộn với khách trú. Tối lại anh ta không về trại, sáng ngày cũng không thấy tin tức, các quan trong cơ binh làm án-kiện và nghĩ rằng khách trú trả thù giết chết anh đội rồi dấu thây, nay đã đi bắt mấy anh khách múa lân hôm nọ.

Nhỏ mà lớn

Nhà máy xay Phan-văn-Tạo tại chợ Caithia xay 24 giờ đặng 1500 giạ, xay mau, gạo tốt; Giá rẻ, Lợi to.

Pensionnat Điền-Quan Soctrang

Enseignement primaire franco-Indigène

Trường tư *Điền quan* tại *Soctrang* có dạy từ lớp ấu học đến lớp thi cấp bằng sơ học. Có lãnh học trò *học trong (internes)* và *học ngoài (externes)* ngày tựu trường *7 mars 1929 (26 tháng Giêng)*

Le Directeur: P. ĐIỀN
Soctrang.

Những xe tốt đẹp muôi kiểu đều có chưng nơi

Auto-Hall

Bán giá rẻ và có bán chịu một năm

ÉTABLISSEMENTS BAINIER D'INDOCHINE

AUTO-HALL

SAIGON — HANOI — NOMPENH

Mua bán điền thổ

CHO VAY CÓ THẾ CHUNG

Xin do nơi ông Hồ-văn-Lang, *Directeur de* l'Agence d'affaires de l'Ouest
N° 9 Quai du Marché — Sốctrăng

Muốn bán 3 sở ruộng

1° Một sở *850 mẫu*, tại làng Tân-Hưng dài theo mé kinh Phú-dương gần Ngã bảy Phụng-Hiệp *(Cầnthơ)*. Mỗi năm góp *11.000 giạ*.
2° Một sở *63 mẫu* tại làng Ba-trinh *(Sốctrăng)* dài theo mé kinh Rạch-vọp gần Phụng-Hiệp. Mỗi năm góp *2000 giạ*.
3° Một sở *10 mẫu* tại làng Ba-trinh. Mỗi năm góp *300 giạ*.
4° Một sở *11 mẫu 5 cao*, tại làng Bình-ninh tổng Bình-lễ Cầnthơ. Mỗi năm góp *400 giạ*.
5° Một sở *1000 mẫu*, dài theo kinh quan-lộ, gần Ngã-bảy. Mỗi năm góp 20.000 giạ.

Vị nào muốn mua chắc mà ít vốn thì ông Hồ-văn-Lang sẵn lòng giúp, và có sắm sẵn xe hơi và Canot đặng rước người mua đến tại chỗ mà coi trước. Dịp may cho mấy ông tư-bổn muốn mua sắm ruộng đất. Ruộng tốt. Giá rẻ.

HÃNG ĐÓNG TÀU HƠI

của **BÙI-QUANG-ĐẠI** (Rachgia)

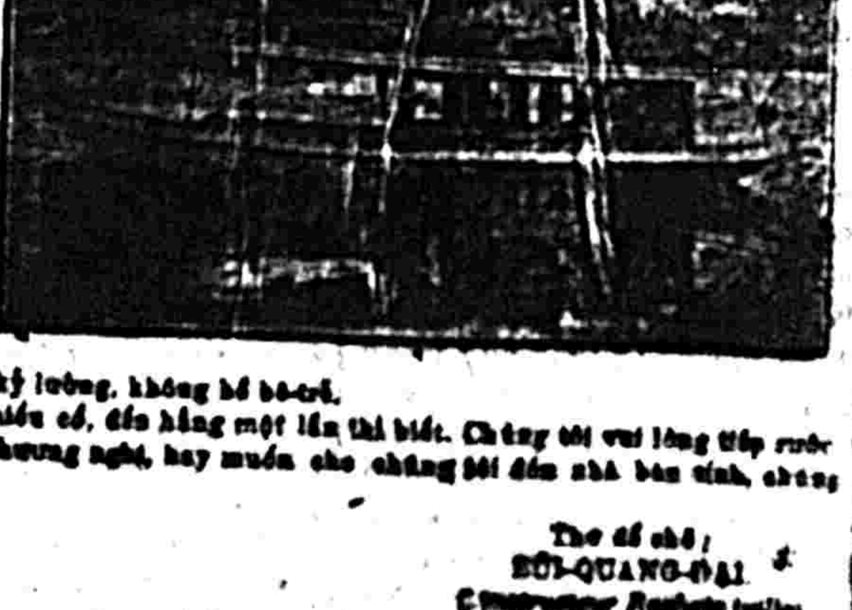

Hãng lập ra trên 20 năm, chuyên ròng nghề đóng tàu hơi lớn nhỏ đủ kiểu. Tàu để đi chơi, đưa hành khách. Đủ máy chạy bằng dầu lửa, dầu essence, và dầu cặn (masout).

Đóng và bằng sắc trắng; bằng giá-tỵ, tùy ý quí ngài muốn, kiểu rất đẹp, đặng nhiều ông vừa ý. Công việc làm kỹ lưỡng, không bỏ bê-trễ.

Xin Quí ngài chiếu cố, đến hãng một lần thì biết. Chúng tôi vui lòng tiếp rước. Hoặc viết thơ thương nghị, hay muốn cho chúng tôi đến nhà bàn tính, chúng tôi tới lập tức.

Thơ để cho:
BÙI-QUANG-ĐẠI
Constructeur Rachgia (ville)

TIN TÀU

Tàu tới

Chiếc Amboise ở Bắckỳ sẽ đến ngày 20-2-29

Chiếc André Lebon ở Pháp sẽ đến ngày 20-2-29.

Tàu chạy

Chiếc Peiho chạy về Tây bữa 21-2-29.

Chiếc Amboise chạy về Tây bữa 23-2-29.

Chiếc Claude Chappe chạy ra Bắc bữa 21-2-29.

Xe hơi bán thiệt rẻ

Một cái xe Hotchkiss số 9854, mới sơn và sửa lại, mui mới.

Hỏi nhà số 49 đường Miche Saigon.

Giá bạc giá lúa và gạo

[illegible] 30 Janvier 1929 :

GIÁ

Kho bạc nhà nước. . .	12.30
Banque de l'Indochine . . .	12.33
Banque Franco Chinoise . . .	12.34
Société Financière Française et Coloniale.	12.35
Banque de Saigon.	12.38
Chartered Bank	12.35
Hongkong et Shanghai Bank	12.33

GIÁ LÚA

	60 kilos	100 kilos
Vinhlong	4.35	6.86
Gocong	4.49	6.47
Baixau	4.30	6.82
[illegible]	4.38	6.40

GIÁ GẠO

	60 kilos	100 kilos
Gạo số 1 [illegible] 25 %	6.80	10.33
» 2 [illegible] 40 %	6.00	9.88
» 3 [illegible] 50 %	6.80	9.56

Bán thuốc không lấy tiền

AI GHIỀN THUỐC PHIỆN ?

Mấy phương thuốc sau đây, 45 năm, đời lưu trị yên-chà nhà Y-học có danh ở Bắc-kỳ chế ra; nên mỗi tháng đều lập được bán cả trăm thơ gởi tới công nhận là TIẾN DƯỢC. Ở các tỉnh ai không tin viết thơ cho tôi biết, tôi sẽ chỉ nhiều người có dùng rồi tại xứ của quí ông hỏi thăm làm chắc. Nhứt là thuốc bỏ A-phiện, mua một lần đủ bỏ, và dùng 1-2 ve cảm thấy Bất tài xin gởi trả lại, tôi hoàn y số bạc. Mọi thứ làm ra hoàn uống rất dễ, không công phạt, không hại đường sanh dục, khỏi cữ kiêng; mỗi thứ có toa trong chỉ cách uống rành rẽ lắm.

1 Thuốc bỏ á phiện đại tài, không hề pha chất nào, ăn ngon, ngủ khỏe, song mỗi ngày 1 lần, làm việc nhiều cho bổ mỏi mệt, bỏ ít tốn tiền. Cứ tính hút mỗi ngày 1p.00 thì tốn 5 ve đủ bỏ. 1 ve 70 hoàn giá 1p.00. 2 Thuốc đàn bà đau *Bạch đái Xích đái* thật hay, trong 7 ngày dứt tuyệt, mà được kinh nguyệt đúng kỳ, lợi đường sanh dục, trừ nếu sinh đẹp lạ thường, nặng 3-5 ve, 1 ve uống 5 ngày giá 1p.50. 3 Thuốc *lậu tậu mủ, lậu kẻ, lậu huyết*, lâu năm thành chí nặng 12 ve nhẹ 6 ve dứt tuyệt. 1 ngày uống 2 ve, 1 ve giá op.70. 4 Thuốc *Dương mai Tiêm la* lâu ngày nhập cốt, lở hay là nhức mỏi cả minh, nặng 6-7 ve, nhẹ 3-4 ve, 1 ngày uống 1 ve giá op.75. 5 Thuốc *Ho lao, Sưu huyết, Đàm, Suễn* nặng nhẹ từ 6p.00 tới 12p 00 hết dứt.

Quí ông mua thuốc xin viết thơ nói rõ căng bịnh, tôi gởi đến lập tức theo cách « *Lãnh hóa giao ngân* ».

Các xứ Nam-kỳ, Cao-man và Lào. Ai muốn lãnh bán hoặc hỏi thêm điều chi, xin gởi có 5 xu tôi trả lời lập tức.

Thơ và mandat để như vầy.

M. NGUYỄN-HÒA-LIÊN.
Pharmacie ở Longxuyên. (Ville)

Ông vua thuốc lậu là ai ?

Thuốc trị lậu (song độc) và tim la hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN rất dễ uống không công phạt, ỉa, mửa gì hết không cử cướ, chẳng đau răng uống thuốc vô cứ đi làm việc như thường không hại đường sanh-dục, trị bịnh man đức học không khi nào bịnh trở đi trở lại vì bổn hiệu chuyên môn trị về tỉnh đã 3 năm nổi danh tin cậy các bịnh đau lâu năm biến chứng như là: tê, ngứa, nhứt mỏi xương cốt, nổi mục bầm minh, bón, trĩ, goutte-militaire vân vân. dùng thuốc nầy là mau dứt bịnh thiệt là hay phi thường nên thiên hạ mới tặng cho là: « Vua Thuốc Lậu ». Số 5 thuốc tăng trị lậu mới phát mỗi ve 1 đồng. Số 3 thuốc hoàn trị lậu lâu năm mỗi ve 1 đồng rưởi. Số 6 thuốc tim la mỗi ve 2 đồng. Số 9 thuốc tuyệt nọc lậu mỗi ve 1 đồng. Lậu uống số 35 hay là số 3 kèm với số 9. Tim la uống số 6. Thuốc rất tốt số 24 mỗi gói 2 cắc. Vừa lậu tim la uống số 35 hay là số 3 kèm số 6. Bổn hiệu bán đủ tứ thứ thuốc hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN là: ho, suyễn, tức, kiết rét rừng, nóng lạnh, đến kinh, bổ thuận, sâu răng, đau mắt, tê bại, thời khí, đau bụng lâu năm đau lưng vân vân. Thuốc nầy dùng 1 tới 2 ve là bịnh khỏi, nhứt là thuốc nóng lạnh người lớn và trẻ con bịnh nặng đến đâu và lâu cách nào chỉ dùng 2 ve là khỏi hẳng trị đặng bịnh rét rừng và chối nước đã nhiều chơi ai có bịnh chỉ viết thơ hỏi và đã có trả lời muốn xin catalogue xin gởi 2 cắc có, ở Saigon mua tại N° 80 rue Roland-Garros các nơi cứ viết thơ cho hiệu đại-lý độc quyền ở Nam-kỳ là:

Monsieur ĐINH-THÀNH-SONG
à CÁI-NHUM Poste

Chấn-Hưng học đường

(Trước là Institution NGUYỄN-PHAN-LONG)
204-214, Đường Legrand de la Liraye Saigon

Nhơn vì ông NGUYỄN-PHAN-LONG mắc nhiều việc nên giao cái trường cho ông lại cho tôi kể từ ngày 1er février 1929.

Trường sẽ đổi tên là CHẤN-HƯNG-HỌC-ĐƯỜNG và thuộc trọn quyền tôi coi sóc. Trường vẫn có đủ hai bậc học.

Bực sơ học (Cycle primaire)	Cours Elémentaire Cours Moyen Cours Supérieur
Bực trung học (Cycle primaire supérieur)	1ère année 2e année 3e année 4e année

Trường tu-bổ lại và kiếm thêm giáo-sư giỏi, đặng chỗ ăn chỗ ngủ và sự học hành của học-sanh được hoàn-toàn.

Trường sẽ mở thêm lớp học tối (cours d'adultes) để cho các người lớn tuổi muốn học thêm chữ Pháp, lớp dạy các học-sanh thi vào trường Cao-đẳng Thương-mãi (École supérieure de Commerce), và thi vào trường Cao-đẳng Tạo-tác (École supérieure des Travaux Publics). Lại có lớp dạy âm-nhạc tây cho các học-sanh muốn thi bằng cấp Brevet Elémentaire hay là Brevet Supérieure.

Ngày tựu trường nhằm ngày 1er mars 1929 20 tháng giêng. Các học-sanh cũ trường Nguyễn-phan-Long thì đến ngày tựu trường cứ tới học, còn các học-sanh mới thì phải viết giấy xin học trước mà giữ chỗ, và đến ngày tựu trường phải có cha mẹ, hà con dắt lại thì trường mới lãnh.

ĐÀO MỘNG HÙNG
Tốt-nghiệp trường Cao-đẳng Sư-Phạm
Cựu giáo-sư trường Nhà-Nước

BÉCÉ SPORT

CHÚA CŨA CÁC HIỆU XE ĐUA
chế riêng cho người Annam dùng

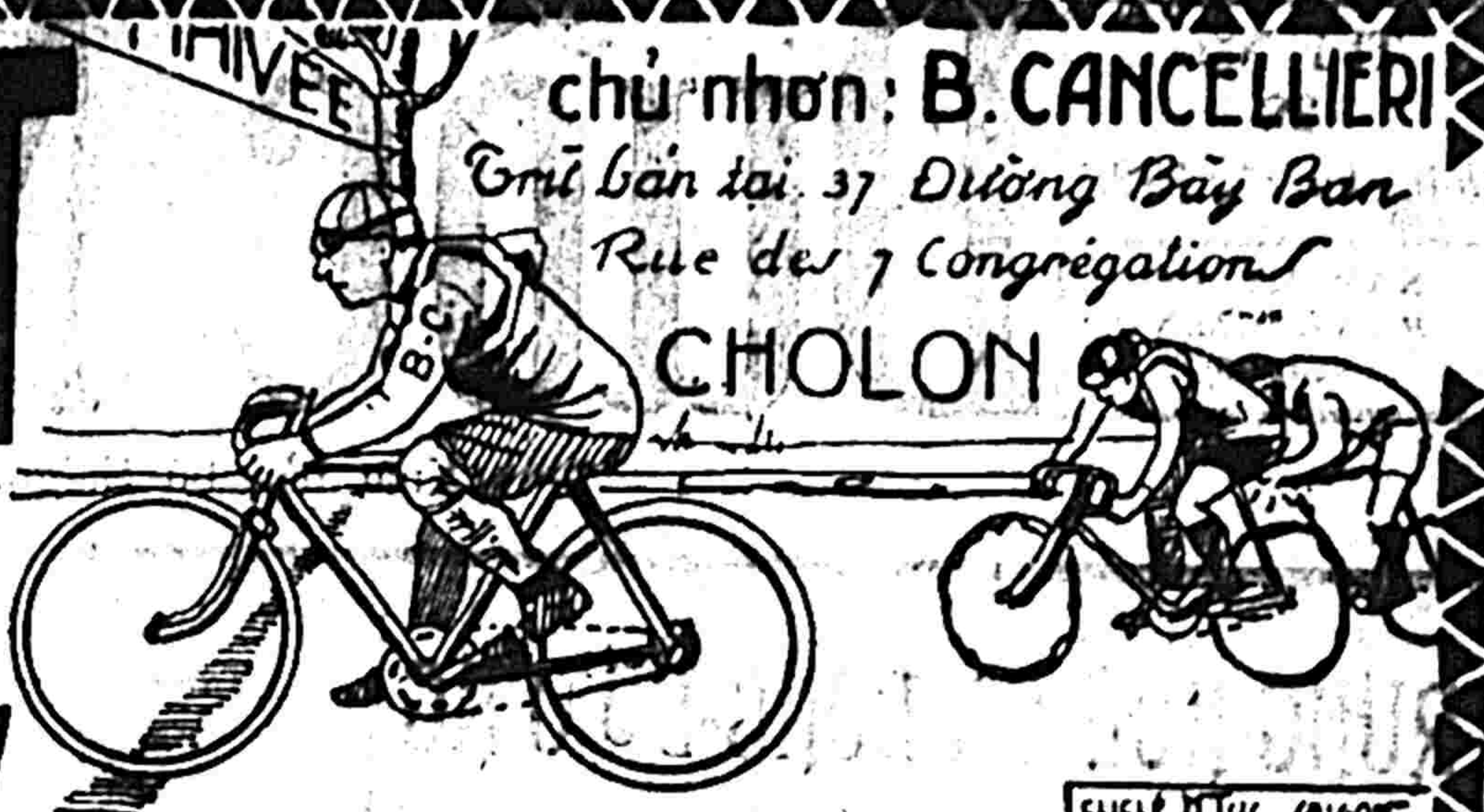

chủ nhơn: B. CANCELLIERI
Trữ bán tại 37 Đường Bảy Ban
Rue des 7 Congrégations
CHOLON

Quan hải Tùng thư

Quan hải tùng thư xuất bản những cuốn sách sau nầy rất là có ích, xin anh em mua xem, để gây nền tự trị cho nước nhà.

1 Lịch sử nhân loại	0 $	25
2 Thế giới cường quốc (chánh thể	0	20
3. Pho sử vận động	0	20
4. Chánh trị nước Nhựt	0	17
5. Xã hội luận	0	25
6. Đông tây văn hóa quyển thương ..	0	25
— quyển hạ	0	20
7. Trí khôn	0	10
8 Kinh tế học tiểu sử	0	25
9. Văn-minh Âu-Mỹ	0	12
10 Chánh trị nước Trung-hoa	0	20
11 Thực dân lịch sử	0	40

Từ nầy về sau sẽ xuất bản mỗi tháng một cuốn ai muốn mua lẻ hay mua năm, xin gởi thơ và tiền cho

Ông ĐÀO-DUY-ANH.
Quan-hải thư điếm,
Quai Đông-ba, Huế

Chỉ giùm

Thuốc Thiên-thời rất thần-hiệu,
cho không làm phước

Mỗi năm tới tháng nầy trong dân gian hay mắc bịnh Thiên-thời, nhứt là miệt Camau, Giarai, Bacliêu, bọn dân đi gặt mướn hay mắc bịnh ấy. Vậy nếu tôi chỉ cho quí ông điền chủ các nơi, biết chỗ xin thuốc để sẵn trong nhà, phòng giúp kẻ nghèo nàn trong cơn lâm bịnh.

Thuốc ấy hiệu là « Tế-chúng-tất thắng-hườn » của tiệm Mộng-Lương-Đường số 10, đường Đại-Ngãi (Soctrang) có toa về sẵn, dạy cách dùng, dùng dân khá đó, nên sở Thái-Y-Viện Saigon đã đặc nghiệm rồi và cho phép chủ-tiệm được tự-tiện chế ra để cứu người.

Vậy bất luận là lạ, quen, xa, gần, muốn hỏi giờ nào cũng được. Còn ở xa viết thơ để chỗ ở cho rành... thì chủ tiệm chịu tiền gởi, gởi thuốc cho không.

Chẳng tốn kém chi mà cứu được mạng người, trường quí-ông quí bà nên chiếu cố đến, hơn là lập miễu cúng chùa, xin lưu ý.

Người chỉ giùm.
PHAN-ĐÌNH-LONG
(Nam-vang)

RẺ THIỆT RẺ! RẺ THIỆT RẺ!

VALISES

Đủ kiểu — Bằng da

TRỮ BÁN TẠI HIỆU

Nguyễn-văn Trân

94-96, Bd Bonnard
SAIGON
TÉLÉPHONE: N° 178

Ra ơn cứu thế

Tại Chợquán có xuất hiện ra 2 vị rất hảo tâm, xin độc giả lưu ý.

1 Ông Trịnh-khánh-Ẩn số 77 đường Boulevard Galliéni cho thuốc thiên thời.

2 Bà Hà-minh-Phát (bà phó Phát) số 85 đường Boulevand Galliéni, cho thuốc phong thuốc cuối.

Thuốc cho không lấy tiền, nhưng mà xin nhớ đem ve theo đựng thuốc.

May mà được lành bịnh thì xin giới thiệu vào nhựt báo cho công chúng biết mà tìm đến mà xin.

Lương-y Quảng Đông

Ông Hà-vi-Quang chuyên trị bịnh đàm, ho, thổ-huyết, tiện-huyết, nực thở, trúng phong, đau bại, hoàn thiên vi thủy thấp, các chứng. Trị bịnh con mắt và các chứng bịnh đờn bà.

Xin đến rước ông Hà-vi-Quang có bằng-cấp tốt nghiệp trường chuyên môn Y-học Quảng-đông.

Số 7 đường Marchaise
Cholon

Quí-vị thương-gia

Quí vị thương gia và điền chủ ở Saigon, Cholon, Mytho, Thudaumột, Bienhoa cùng mấy tỉnh lân cận.

Vì sao mà mấy ông không thấy lời lỗ cho đành rành, như cái nhà buôn người Langsa vậy??...

Và một hai khi phải bị khánh tận lời mà không thấy, lỗ không hay là vậy...

Muốn tranh cho khỏi mấy sự đó thì quí ông hãy chịu tốn lối 30 p. tới 50 p. mỗi tháng, thì sổ sách ông, sẽ có một người Langsa trước học tại trường cao đẳng thương mãi ở Paris, lãnh bao hết và sắp đặt một cách kỹ lưỡng theo luật thương mãi.

Như vậy mỗi tháng thấy rõ ràng lời lỗ, nơi đâu, xài phí cách nào..

Xin viết thơ hay là đến tại nhà M. Nguyễn-phong-Tân « *Paris Modes Tailor* » 2 rue Sabourain mà thương nghị.

Cho thuốc không lấy tiền

Ai có bịnh giờ nào kêu cũng đặng

Mỗi đây bịnh thời khí đã có lại rải rác miền Sadec.

Vậy tôi xin cho ai nấy hay rằng: tại nhà tôi có chứng bài thuốc rượu của quan chủ tỉnh Bentre đã đăng trong báo « Nông-Cổ-Mín-Đàm » năm 1904, nay tôi đã chưng sẵn để phòng ai có phải bịnh nguy ấy, xin đến tận nhà tôi, tôi sẽ cho không, không tiền bạc chi cả.

Song e một điều phải nhớ là đem theo ve đựng lấy thuốc rượu.

Sau đây có một bài thuốc ngoại khoa cứu cấp bịnh ấy, xin đăng luôn vào đây, ai mắc phải bịnh dịch tả chẳng cần nhiều, xin hai một nắm cây chùng bầu thứ người ta thường trồng làm rào, đâm ra bả vô một chút muối đổ vô một chén nước nóng lược lấy nước trong cho uống, nửa giờ đồng hồ thì hết không sai, vì tôi đã cứu nhiều người rồi, vậy ai có đọc bài nầy rồi, phòng người ta có bịnh chỉ giùm làm nghĩa.

TRẦN-VĂN-THỈNH.
Nhà ở làng Tân-qui-Tây, (Sadec).

NGUYỄN-VĂN-CHỨC

38 Rue Amiral Courbet
SAIGON

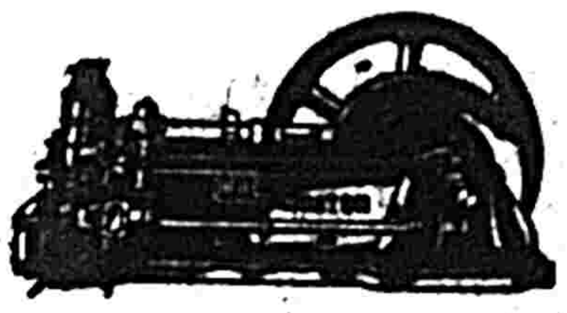

Thiện nghệ về máy xay lúa gạo, đã ráp hơn 40 cái nhà máy rồi đều đặng vừa lòng quí khách.

Máy xay chạy bằng moteur dầu Mazout hay là máy lửa chụm trấu, lớn nhỏ đủ kiểu, mua bán thật thà, hảo kiết gạo không nát và không hao, giá phải chăng.

Đứng lên! Đứng lên!

Chị em bạn gái
NỮ-GIỚI TÒNG-THƠ
đã ra đời

NỮ-GIỚI TÒNG-THƠ là cơ quan bảo-thủ lợi-quyền phụ-nữ Việt-Nam.

NỮ-GIỚI TÒNG THƠ là bộ sách chung của chị em bạn gái để cổ-động Nữ-công, Nữ-hội, Nữ-quyền.

NỮ GIỚI TÒNG-THƠ (đồng-nhơn) xin hoan-nghinh các chị em bạn gái, anh em bạn trai có ý kiến hay, văn-chương nhã, đem bàn hay viết cho.

Sách đẹp, văn mới, tư tưởng mới.

MUA MAU KẺO HẾT

Giá bán:

1 năm 36 cuốn. . .	10 $	00
6 tháng 18 cuốn. .	5	00
1 cuốn.	0	30

Mandat và thơ từ gởi cho:
Madame ĐẶNG-THỊ-HỒI.
NỮ-GIỚI TÒNG-THƠ
67, Rue Mac Mahon, Saigon

NƯỚC ĐÁ MỚI
hiệu
CRISTAL

Hãng *S. I. C. A. ở Vĩnhhội* mới làm ra một thứ nước đá hiệu *Cristal* bằng nước lọc, trong sạch

Nước đá Cristal không bọt và dầu mỡ, tốt hơn các thứ nước đá dùng thuở nay.

CÓ TRỮ BÁN TẠI:
Tiệm M. A. GUYONNET
đường Catinat Saigon
M. W. BOLLIET
270 đường Paul Blanchy Saigon
N° 128 rue Richaud Saigon
SỐ 201
đường Frère Louis Saigon
SỐ 94
đường d'Ormay Saigon
N° 2 rue Lareignière Saigon

mỗi bữa có xe hơi « Camion » đem tới tại nhà

Đã rẻ hơn các thứ nước đá khác và tốt, xin quí vị mua dùng thử thì rõ.

S. I. C. A.
Société Industrielle
de Vinhhôi
Quai de la Marne
Téléphone số 396.

Ecole Nguyễn-văn-Mùi

10, Rue Martin des Faillières
en face de la gare de Dakao

Dạy học

1° Đánh máy viết (Dactylographe)
2° Làm sổ sách thương mãi (comptabilité)

Học-phí

Học viết bằng máy mỗi tháng...	8$00
Học làm sổ sách — ...	6 00

Học đủ ba tháng thì thiện nghệ.

Xin đến bổn trường cũng là viết thơ cho bổn trường mà thương nghị.

Kiêm-Thái dit Liêu-Quới

168-170 Rue d'Ayot, Saigon
TÉLÉPHONE 429

Tiệm kiêm-Thái dit Liêu-Quới có bán đồ phụ tùng xe ngựa, xe kéo, đồ bất kể, á yên cời ngựa, Cao su đặt ở, Ống bơm bánh xe.

Lại cũng có bán các thứ bố cao su, làm mui xe hơi, bố-bông, bố-xám dùng may áo nệm xe. Có lãnh lợp mui và may áo nệm cho xe hơi sửa, đồng, sơn các thứ xe.

Giao thiệp khắp xứ giá định phải chăng.

Hàng Lụa Annam

Của hãng dệt
P. LÊ-PHÁT-VĨNH
Quai de Belgique Caukho
Téléphone n° 467
LÃNH, NHIỄU, TUSSOR
HÀNG MÀU
Tốt, rẻ, màu chẳng khi nào phai.

Lời rao vắn tắt

(Petites annonces)

GIÁ TIỀN

MỘT TUẦN LỄ . . .	1 p.	50
HAI TUẦN LỄ	2	50
MỘT THÁNG.	4	00
HAI THÁNG.	7	00

Độc giả muốn gởi rao sự chi thì xin nói vắn tắt chừng được 6, 7 hàng chữ trong một cột báo thôi.

Củ là? Củ là? Mà phải thứ thiệt không?

Thưa phải, dầu nầy của nhà thuốc « *NGUYENVAN-TRI* » ở Mytho. mới làm ra, và tại đó có bán đủ các thứ thuốc tây như mấy nhà Đại-dược-phòng langsa ở Saigon vậy.

NỮ-KIỆT CÁCH-MẠNG NƯỚC NGA

XIV

Cách dạy dỗ mới thời có nữ đảng viên cọng sản chỉ dẫn cho cách dạy dỗ mới đó đều theo nguyên tắc chủ nghĩa cọng sản. Còn những viện cô-chi (chỗ nuôi trẻ con mồ côi) trước kia Chánh-phủ giai-cấp hữu sản đã lập ra, nay đều bỏ hết.

Cứ tình hình hiện giờ, vì quần áo, đồ ăn và sách vở giấy bút đều thiếu thốn, nên công cuộc ngưng trệ không tiến hành được. Tuy vậy mặc lòng các bà đảng viên cọng sản vẫn trước sau gắng sức khiến cho bọn nữ công đối với các viện nhi đồng và dục anh cũng sinh ra hứng thú, như các đồng chí (nữ cọng sản) Ni-cô-lây-ơ-va (Nikolaegeva), Ly-ny-la (Linila), Ơ-ly-xa-vo-ra (Elisavora) và Đa-dăng (Dashen), ai nấy đều hết lòng hết sức. Bởi vậy, công việc dầu khó khăn to tát mà phát đạt được rất mau.

Hai bà đảng viên cọng sản, bà Cơ-rúp-xơ-cay-y-a (Krupskaya-Ulianova-Lenin, và bà Manh-xanh-cơ (Menshimski), chính hai bà đã xướng lên mau nữ lao-công học hiệu vậy.

SỰ CHĂM SÓC NUÔI NẤNG ĐÀN BÀ KHI CHỬA ĐẺ

Phụ nữ bộ đảng cọng sản đối với cơ quan chăm sóc nuôi nấng trẻ con trong khi thất nghiệp chưa đẻ rất là hết sức. Có các ủy viên hội trông nom về những việc đó. chức vụ của họ là cốt đem ra thực hành mấy đạo pháp lịnh mà Chánh-phủ Tô-đay-ai đã công nhận. Mục đích mấy đạo pháp-lịnh ấy là để bảo hộ cho đàn bà trong khi chửa đẻ. Thế nhưng sở dĩ chưa thực hành khắp được là vì nhiều lẽ, mà nhứt là vì lẽ khốn nạn về đường kinh tế do bởi chiến tranh mà ra.

Ủy-hội đó có phụ nữ chỉ dẫn cho, họ chuyên đi ra các nơi để tuyên truyền về việc bảo hộ cho đàn bà chửa đẻ. Bởi vậy mà mấy đạo luật để bảo hộ những đàn bà chửa đẻ, bọn lao động phụ nữ đều thông hiểu cả và ra sức giúp để cần đem ra thực hành.

Sau khi cách mạng, tuy Chánh-phủ có ban bố một đạo luật « đồng công đồng thù », (1) thế nhưng, tiền công của phần nhiều thợ gái vẫn còn kém bọn đàn ông rất nhiều. Đó cũng vì đường kỹ nghệ, đàn bà hẳn chưa tinh nhuệ bằng đàn ông, cho nên tiền công họ rẻ hơn đàn ông.

Việc vệ sanh ở các công xưởng đối với bọn nữ công, hiện đã sửa đổi khá hơn trước. Mậu tình phúc-lợi-ủy-viên hết sức phản kháng những điều trái với vệ sanh và cũng hợp tác với đàn bà lao động để cần cho pháp-luật lao động được thực hành. Đàn bà lao động do hội Ủy-viên-Mậu-tình phúc-lợi chỉ dẫn cho đã đòi được một điều kiện phải ưu-đãi đàn bà chửa, họ lại ở các công xưởng giúp lập ra nhà tắm và nhà ăn chung, để cho sự vệ sanh được tiến bộ.

Đàn bà Uy-cư-ren-nơ (Ukraine) có bà đảng viên cọng sản Ma-ro-va (Marova) chỉ dẫn cho, đối với các công việc kể trên kia, kết quả rất là mỹ mãn. Ở các xưởng thợ họ có lập ra những đoàn thể nhỏ để bảo hộ cho đàn bà trong khi chửa đẻ. Nào dục anh viện, nào ấu trĩ viện, nào nhi đồng viện, mẫu thân viện, trong các cơ quan đó, toàn bọn nữ công trông nom chăm sóc.

Dục anh viện thời những nơi thành thị đã lập rất nhiều, ở các hương thôn hãy vẫn còn ít, về độ cuối hè, mùa màng bận bịu, mới lập thêm ra những dục viện gọi là những dục anh viện mùa hè.

Chúng ta muốn giải-quyết vấn đề đó cho được viên mãn, cần phải đợi tình hình kinh tế tiến bộ lên đã, kinh tế có tiến bộ thời mục đích của chúng ta mới đạt được.

TĂNG CAO TRÍ THỨC VÀ PHỔ BIẾN GIÁO-DỤC

Phụ nữ bộ của trung ương chấp hành ủy-viên hội, đảng cọng sản nước Nga đã những lần làm để nâng cao trí thức của bọn phụ nữ đối với vấn đề, bọn thợ gái hết lòng giúm giúp rất đắc lực. Gần đây các bà đại biểu ở các tỉnh đều sung vào giáo viên các trường và cũng có người đã xướng tổ chức ra học-hiệu. Lại có mấy bà đại biểu, hiện đương tìm tòi cải nguyên tắc giáo dục, tìm tòi suy xét mới không hề chán nản chút nào

(Còn nữa)

(1) Làm việc được bao nhiêu trả tiền bấy nhiêu, Tùy công mà trả tiền.

Sách luật

M. Nguyễn-thành-Khiết mới ra một cuốn sách luật rất có ích cho xã-hội Annam; sách ấy bán tại nhà của M. Nguyễn-khắc-Nương.

Giá mỗi cuốn. . .	1 $ 00
Tiền gởi sách . .	0 18

Saigon. — Imp. NGUYỄN-KHẮC, 162, Rue La Grandière.

Le Gérant: HỒ-VĂN-NGƯƠN